

Mosjoukine egyik legemlékezetesebb sikerét aratta ezzel a filmmel. Amikor Julien Villendret maszkjában a felvevőgép elé állt, már túl volt az első sikereken. A *Fiat justitiam*, a *Karnevált gyermekén*, amelyek felszínre vetették a nevét, de még előtte volt az igazán diadalmas sikereknél: A *Gyönyör-városnak*, *Mathias Pascal*-nak, *Kean*-nak, *Strogoff*-nak. Az a szuggesztív játéktípus, amely Mosjoukine nagyságának és népszerűségének titka, talán egyetlen szerepében sem mutatkozott meg annyira, mint a *Titkok házában*, amelynek sokszínű főszerepében az érzelmeik egész skálája viharzik. Van néhány jelenete; amikor a törvényszéki tárgyaláson a feleségével jelbeszéd útján érintkezik, amikor viszonlatta a leányát s majd rongyosan, piszkosan megáll a saját fényképe előtt, amely visszaidézi boldog múltját — ezekben a jelenetekben az abszolút művészet eszesaira lendül Mosjoukine. A partnereit, elsősorban Nikolai Kolint, Charles Varet, Helene Darlyt és Geneviève Simonit is szívesen láttuk viszont.

A repriz mindenestre jó ötlet volt. Ahogy az ember szívesen elolvass kétszer-háromszor is egy jó könyvet, éppen olyan szívesen megnézi újra egy jó filmet.

Eladó leányok

Német film, ami ezuttal nem gáncs akar lenni, mert a film nagyon jó. Egy apa, aki adósságot adósságra halmoz, hogy a gazdagot játszassa és jól adhassa férjhez a leányait. A leányok azonban szegény fiukat szeretnek és azokhoz is mennek férjhez. A két leány szép, kedves, jól játszik. A férfiszereplők is igen jók. Nekünk különösen szimpatikus a kis Verebes Ernő és Szőregyh Gyula. A felvételek kitűnőek, a rendezés elsőrendű.

Az asszony és a csipke

Hosszu történet, rengeteg szereplővel és sok, de nem túlságosan érthető bonyodalommal. A leánye az a mesénél, hogy egy trószelnök lakására betörnek és a betörés alkalmával ellopják az elnök feleségének ékszereit és régi csipkeit. A bonyodalom aztán az okozza, hogy a betörés éjjelen az elnök lakásán ott volt a feleségének régi szerelme, Ulrik gróf is. A fejleménnyel azután a megszokott mederben, nagy zavarral követik egymást. Törvényszéki tárgyalás, lovagiasság, férj és szerető találkozása, párbaj, halálos sebesülés, kigyógyulás és a végén apothéózis. Mindez nem túlságosan eredetiséggel és ötletességgel. A felvételek nem éppen sikerültek, amit a színészek elég jó játéka se tudott egészen elfeledtetni.

Éjfélri riport

Jonny Haines páratlanul mulatságos hétkö. Egy riportert játszik ezen a képen, aki persze a legfontosabb helyzetekbe kerül, de ügyesen, ötletesen átvirgódik a legnagyobb veszedelmeken is. Az első felvonástól az utolsóig végigkacagja a közönség a filmet, amiben nagy része van Fodor Sándor valóban elmés feliratainak is. Páratlan sikerű vígjáték.

Taxi!

A mult héten állapítottuk meg, hogy Eduard E. Horton elsőrangú komikus. Ugyilátszik, a közönség is felfedezte Hortont, mert ezen a héten újra színrekerült három színházban. Ez pedig nem használ neki, hiszen a többi kedvelt filmkomikust is azzal járatják le, hogy nyakra-főre szerepeltették. A *Taxi* is kitűnő vígjáték (nem burleszk). Horton és Marion Nixon egyaránt kitűnőek, a mese is elüt a sablontól s új fordulatokkal mulattatja véges-végig a publikumot.

Az ifju maharadza

Reprizre vették Rudolf Valentino egy régi filmjét, amely még a világhírre vergődés előtt készült. Annak idején meglehetősen nyomtalanul tűnt el a film, nem is lett vele híres Valentino. Most persze más szemmel nézzük és a régi Valentínóban is a nagy stárt szeretnők felfedezni. De csak szeretnők. A rendezés, a fotográfia lépten-nyomon érezteti, hogy a film régen készült. Egyenesen arculcspása a közönségnek, hogy a filmet forgalomba hozó Fanamet még annyira sem edemesíti, hogy új kópákat hozatott volna, hanem agyonjátszott, esős, fátyolos, lödözött filmet perget le.

Buffalo Bill

Erdekes, rokonszenves, kedves környezet. A száz év előtti Amerika. A harc a nyugat felé nyomuló fehérek és a vörösek között, kik lépésről-lépésre vesztik el a terület. De könnyen nem engedik elnyomni magukat. Harc, vér, tűz mindenfelé. Ekhósszékéren utaznak a fehér hódítók; táborot ütnek és éjjel jön az indiánok támadása. Lovasrohám, kézitusa, vérfürdő, tömeghalál. Azután az új telepek felvirágzása. Újabb támadások egész bölényesordák mindent eltipró száguldásával. Az amerikai hofogató romantika minden rekvizituma felvonul. Erdékesen és hatásosan. Ennek a keretében pedig egy naiv és mégis zavaros történet, melynek a végén Tom és Betty természetesen egymásra találnek.

J. W. Segg newyorki mérnök a napokban nyilvánosságra lépett az általa feltalált Phonokoppal. A készülék mindenféle erősségű hanghullámot felvesz, akár milyen nagy távolságból jön és főleg a modern léghajózásban, repülőgépeknél és a háboruban lesz használható.

A mozik mai műsora:

CAPITOL: Nem szabad a szerelmemmel játszani (Mondain regény 10 fev.). A sátni fia (Kalandtörténet 8 fev.). A mozibolond (Slágerburleszk) Fox- és magyar híradók. Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **CORVIN:** (Tel.: J. 389-88 és J. 305-84): Taxil (Slágervígj. 8 fev.). Fősz.: Eduard Ewerett Horton és Marion Nixon). Eladó lányok (8 fev.). Fősz.: Charlotte Andor és Verebes Ernő. Hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **CORSO:** (Váci-u. 9. Tel.: T. 263-90): Nem szabad a szerelmemmel játszani (10 fev.). Fősz.: Lily Damita). Hármán a toronyban (francia regény 7 fev.). Fősz.: a Comédie Française sztárjai). Előadások minden nap: 4, 6, 8, 10, 12. **DÉCSI-MOZI:** (Teréz-körút 28.): Az ifju maharadza (fősz.: Rudolf Valentino). Éjfélri riport (8 fev.). Fősz.: Jonny Haines). Híradók: a legfrissebb hazai és külföldi utiátlókkal. Hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **ELIT-MOZGÓ:** (Lipót-körút 16.): Tanc a nő körül (vígj. 8 fev.). Fősz.: Laura la Plante). Jackie Coogan: A kis szökő (turfiáték 8 fev.). Előadások kezdete hétköznap: 4, 6, 8, 10, vasárnap: 4, 6, 8, 10, 12. **ELDORÁDÓ:** (Németinkáru. 31.): A citadella hőme (fősz.: Jetta Goudal, William Boy). Tanc a nő körül (vígj. 8 fev.). Fősz.: Laura la Plante). Gaumont-híradók. Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vasárnap 3 óráttól folytatódik. **FORUM-FILMSZÍNHÁZ:** 4-ik lélek! A mulató Paris (énekes, táncos filmrevü, fősz.: a filmen: Josephine Baker és a Tiller-görögök, a színpadi részben: Somogyi Nusi, Ujváry Lajos, Simon Maresa, Herczegh Albert és a G. Charleston-görög). Előadások hétk.: 5, 7, 9, 11, vas.: 4, 6, 8, 10. **KAMARA:** (Tel.: J. 440-27): Taxil (Slágervígj. 8 fev.). Fősz.: Eduard Ewerett Horton és Marion Nixon). Eladó lányok

(filmregény a modern lányok szerelmi életéből 8 fev.). Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **OMNIA:** Titkok háza (rejtélyes tört. II. részben, 15 fev.). Fősz.: Ivan Mosjoukine, Charles Vanel és Alexander Collin. Mindkét rész egy előadásban). Híradók. Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **ORION:** (Tel.: J. 450-01): Taxil (Slágervígj. 8 fev.). Fősz.: Ed Ewerett Horton és Marion Nixon). Eladó lányok (filmreg. a modern lányok szerelmi életéből 8 fev.). Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **OLYMPIA:** (Tel.: J. 129-47): Tanc a nő körül (vígj. 8 fev.). Fősz.: Laura la Plante és Edward Ewerett Horton). Del rózsája (szereplő játék 7 fev.). Fősz.: Henny Popten). Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **PALACE-FILMSZÍNHÁZ:** Az ártatlan özvegy (két kis mannequin kalandjai 7 fev.). Álom a boldogságról (Harry Liedtke és Esterházy Ágnes legjobb filmrepreze 8 fev.). Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10. **RADIUS:** (v. Renaissance): Nem szabad a szerelmemmel játszani (mondain szuperfilmtraktó 10 fev.). Hármán a toronyban (drama 7 fev.). Tinta Matyi (trükkfilm). Előadások hétk.: 4, 6, 8, 10, vas.: 4, 6, 8, 10, 12. **ROYAL-APOLLÓ:** Az asszony és a csipke (nagyvilági dráma 8 fev.). Buffalo Bill (Kelet a Nyugat ellen, Cooper novellája 8 fejezetben). Előadások kezdete hétköznap: 5, 7, 9, 11, vasárnap: 4, 6, 8, 10 órákor. **UFA:** A titkok háza (filmregény 16 fev.). Fősz.: Ivan Mosjoukine). Magyar Híradók. Nagy világrevü (Gaumont). Előadások hétk.: 5, 7, 9, 11, vas.: 4, 6, 8, 10. **URANIA:** (Tel.: J. 460-45 és J. 460-46): Az ifju maharadza (rejtélyes tört. 8 fev.). Fősz.: Rudolf Valentino). Az éjfélri riport (vígj. 8 fev.). Fősz.: Jenny Hines). Híradók. Előadások hétk.: 5, 7, 9, 11, vas.: 4, 6, 8, 10, 12.

TUDOMÁNY — IRODALOM

(-) Egy német tudós előadása. Az Eötvös Lóránd matematikai és fizikai társulatban csütörtökön délután hat órákor az elektrotechnikai intézet Budapesti-ut 8. szám alatti tanztermében Hans Pattersson német egyetemi tanár tart előadást „Über Atomzertrümmerung” címmel.

(-) Keyserling Hermann gróf: Könyv a házasságról. A nagy név e tekintélyes és szép kötet címlapján egymagában is elég volna arra, hogy megkülönböztetett figyelemmel vegyük kezünkbe ezt a munkát. Keyserling gróf egyéniségének varázsa és hitele van nálunk. Ki felelte volna el azt az ünneplést, mellyel az ország legjobb elméi fogadták Budapestben csak nemrégiben is a bölcsesség darmsztáti iskolájának fejét? Keyserling gróf a legközvetlenebbül ható gondolkodók egyike, kiket korszakunk magának mondhat. Gyakorlati filozófus s ez a jellemző tulajdonsága adja meg egyéniségének értékét. Ezzel a most megjelent könyvével mindenkihez fordul. Mindenkihez, aki felismerte, mint ő, hogy mily félelmetesen komoly válságot él át ma a házasság s hogy az emberiség egész jobb jövője függ attól, hogy szerencsésen essünk túl ezen a válságon. Oly probléma ez, amelyhez mindenkinél van köze: a házassalí akaratok éppúgy, mint azoknak, akik személyükben szenvednek a házasság problémáitól. Ő maga mondja ezt könyvének előszavában, mely érdekesen vezet be a munka egész struktúrájába. A módszer, mellyel kézbe veszi a maga elé tűzött feladatát, érdekes és megérthető. Munkatársakat hív maga mellé. S így magyarázza meg, hogy miért: Minthogy a lényeges szempontok száma korlátolt s ezek helyes gondolkodás és világos szemlélet mellett csak egyféleképpen mutakozhatnak, ezért éppen a szerzők sokasága teremti meg a felgátsnak kívánatos egységét. Az egésznek kompozícióját ő maga két jelentékeny dolgozatával helyezi szilárd alapra. Aztán kezébe veszi a karnagyai pálcát. Megszóltatja munkatársaiban, kikre az egyes témák megírását bizza, azt az alaphangot, melyre az egész munkát egységesen ő maga hangolta, de azt kívánja tőlük, hogy önmagukból, saját szubjektív szemléletükkel hatoljanak be a házasságot nagy birodalmának abba a tartományába, melyet ő jelölt ki számukra. Minden egyes szempontnak a megvilágítására azt szólította fel, aki képességeinél fogva legjobban tudja meglatni és szavakban visszaadni a dolgot. Munkatársainak ez a megválasztása már magában elsőrangú teljesítmény. A szellem világában ki választatná meg avatottabban ily célra az embereit, mint éppen ő, ki régtől felismeri magában azt a technikát legfőbb készséget, hogy tud vezér lenni a szellemi világenekarában. A polgári házasság kérdéséhez Jakob Wassermann, a regényíró szól hozzá, a házasság és az átalakult, vagyis modern nő viszonyához pedig a felesége, Marta Karlowics. Rabin-dranat Tagore a hindu házassági ideálról ír fejézetet s végtelenül érdekesen szól a kínai házasságról dr. Richard Wilhelm, ki manapság legnagyobb élő ismerője Kínának nemcsak nyugaton, hanem a távol keleten is. A romantikus házasságról ír ol-

vasmánynak elsőrangú és vonzó fejezetet Richarda Huch. Thun-Hohenstein gróf, a volt osztrák-magyar diplomata, a rangházaságról tár fel eredeti s mindenképpen érdekes szempontokat s Thomas Mann, Paul Ernst, Leo Frobenius és a munkatársak további tekintélyes sora járul még hozzá a könyv meglepően gazdag tartalmához. Teljes igazság van abban, amit Keyserling mond erről a könyvről, hogy a házassági problémákat lényeges szempontjainak tökéletes teljességében mutatja be s hogy bármily paradoxonnak látszik is, mégis úgy áll a dolog, hogyha egyetlen ember írta volna, akkor nem lehetett volna oly egységes, mint amilyen, mert nincs ember, akinek mindenhez egyformán volna tehetsége. A lexon formátumban megjelent, külső kiállításra is szép könyvet a Nova irodalmi intézet adta ki.

(-) A Magyar Pedagógiai Társaság április hó 23-án (szombaton) délután 5 órákor a Magyar Tudományos Akadémia heti ülésében rendezte felolvasó ülést tart. Tárgyszorozat: Huszti József: A neohumanizmus történeti fejlődése. (Székfoglaló.)

(-) Palasovszky Ödön: Karmazsin. Palasovszky Ödön, az új költők nemzedék legbizarrabb és egyik legeredetibb egyénisége. Reorganizáció című verseskötönyének szociális fájdalma még nehéz dekaratív díszben jelentkezik. A képek, hasonlatok mint hosszú girlandok szövődtek át a verseken, amelyeknek belső akusztikája is valami hosszsan csendő, elnyújtott, fájdalmas, olykor szentimentális énekhez volt hasonló. Erről a sokszor teherként ható ornamentikáról már *Punalua* című könyvében lemondott s a megszokott logikát szétlörve, a képeket, hasonlatokat még merészebben és még önkényesebben felhasználva, igyekezett a kifejezést teljesen a belső érzés eszközüvé tenni. *Punalua*: az élet titkos, mindenben bennezőg, szavakkal ki nem fejezhető láza, mely néhol himnikus, szinte régi görög karénekekre emlékeztető lendületbe ragadja verseit, olykor egészen az áhítathoz közeledve. Új könyve, a *Karmazsin* tovább építi e belső fejlődés vonalát, a leegyszerűsödés, a hangulat és a költészet irányában. A *Punalua* sokszor kaleidoszkopszerűen csillogó irrealitásait itt még szorosabb kapcsolatba szövődnek a költő érzésével, még organikusan, még élőben összenőnek a verssel, mint ott. De bár a *Karmazsin* szó szintén az élet végtelen ütemét akarja éreztetni („Vér vér — szüntelen — vér vér jenkellen — vér vér szakadatlan — hív a karmazsint a lözadó karmazsint”) — az életakarás és -mámor itt már mindinkább a melankóliába hanyatlak. A koncentráció, mely a szabad verset verssé teszi, enged feszültségéből és a lira itt-ott mesébe megy át. Mind gyakrabban csendül meg az elégikus hang s inkább csak a vágyódást érezzük a nagy életű után, mint magát azt a lázat, melyet a bevezető ének gyújt fel. Azt hisszük, hogy Palasovszky éppen ezekben a csendes, finom és fájdalmas befeléfordulásokban fogja megtalálni lényének legköltoőbb tartalmát, melynek kifejezéséhez átélés, bensőség, letempitottság és minden olyan külsőségekről való lemondás vezet, mely nem az érzésből, hanem az akaratból fakad. (s. i.)

Fordulópontra az aggteleki cseppkőbarlang ügye

Az aggteleki cseppkőbarlang rendezőbizottságának kérdése — mi tagadás — hosszú időn keresztül a Magyarországi Kárpát Egyesület legreménytelenebb ügyei közé tartozott. Segíteni ugyan sokan akartak rajta, a mukacsabbak és kitartóbbak felsikereket is megérhettek, de ezek a próbálkozások a barlanggal kapcsolatos teendők egész komplexumának megmozdítására gyengék voltak. Feltételezés, egyéni ambíciók, illetéktelen beavatkozása — és ki tudja még mi minden játszódtott közre, hogy a segíteni akarók egymás tervét sokszor keresztelték, sőt lerontották. Aggteleki bizottságok alakultak itt is, ott is, mindegyik programot tűzött ki — papíron s a megvalósítás felé való utjában mindegyik ugyanabba az ercfalba ütközött: a közönybe, a pénztelenségbe s a többi segíteni kívánó szembehaladó csoportjába.

A Magyarországi Kárpát Egyesület ezt a kérdést sokáig nem kezelhette azzal az eréllyel, amely egyedül képes az akadályok legyőzésére, mert a tulajdonjogi kérdés kényes és bonyolult volta, annak a MKE-nek az elszakítás óta a Felvidéken működő testvéregyesületével, a *Karpatheverein*nel való kapcsolata ezt nem tette lehetővé. Az 1925-ben folyósított állami segítség végre megindította a kérdés megnyugtató rendezésének folyamatát s ha a nyújtott anyagi támogatás az összes feladatok elvégzésére nem is mutatkozott elégségesnek, mégis kiragadta e meglenkeletnek látszó kérdést eddigi mozdulatlanágából, úgy hogy a barlangügy ezután már nem került le többé a napirendről.

A tavaly alakult Magyar Barlangkutató Társulat az aggteleki barlang feltárását és tudományos feldolgozását első teendői közé sorozta és e munka végrehajtására Cholnoky Jenő dr. egyetemi tanár vezetésével külön bizottságot szervezett. Hamarosan rájött azonban arra, hogy ő munka a barlangtulajdonos MKE hozzájárulása és közreműködése nélkül el nem végezhető, az MKE viszont felismerte, hogy az MBT vezetőségének tudományos sulya és elismert tekintélye a barlang ügyének nagy hasznára válhat. A közlekedés előfeltételei adva lévén, a többi már gyorsan ment. Az MBT e sorok íróját meghívta választmányába és aggteleki bizottságába, az MKE pedig Kadic Ottokár dr.-t választmányi tagjává, majd pedig ezévi február 24-én tartott közgyűlésén föltitkárát választotta. Önként adott ezzel a közös aggteleki bizottság megalakításának gondolata is s ez április 12-én meg is történt.

A barlang körüli munkálatokra legújában a MKE *szepesi osztálya* is bekapcsolódott, munkaterületét választva a barlang abajmegyei részét, feladatát tűzve ki a *harmadik bejárati létesítését*, a barlangnak villamosvilágítással való ellátását és e bejárat közelében menedékház vagy szálló építését. A MKE gőmőri és szepesi osztályainak beleszámításával tehát immár négy terület fogott össze e nemzeti kincsünk rendezésére, tudományos kutatása és idegenforgalmi propagálása érdekében.

Az Cholnoky Jenő egyetemi tanár előkészítővel megtartott alakuló ülésen a vidéken lakó gőmőriek kivételével valamennyi érdekelt megjelent. Ott láttuk de *Pollner* Gerard min. tanácsost, a MKE elnökét, *Kalmár* Elek ny. tanker. főigazgatót, a MKE szepesi osztályának elnökét, *Csathó* Béla postafőigazgatót és *Raisz* Béla dr. curiai bíró, a MKE társelnökeit, valamint egy a MKE, mint a MBT meghívott tagjait.

Kadic Ottokár egyetemi magántanár, a magyar barlangkutatók lelkes harcosa és mindkét egyesület föltitkára ismertette a mai bizottság kialakulásának egyes fázisait, majd pedig előterjesztette a bizottság ügyrendjét, melyet kisebb módosításokkal elfogadtak. A tisztikár újraszervezték. A bizottság díszelnöke *Hadik* János gróf lett, aki a barlang ügye iránt eddig is meglehetősen érdeklődéssel viselkedett s akinek hathatós támogatása a bizottság munkáját eredményesebbé fogja tenni. Elnök *Cholnoky* Jenő egyetemi tanár, társelnökök *Szoldos* Béla dr., *Borsod-Gömör* vármegyei főispánja, de *Pollner* Gerard és *Kalmár* Elek, titkár *Kadic* Ottokár dr., jegyzők *Kretzoi* Miklós és *Opfermann* Ferenc. A végzendő munkák sokféle jellegűek képest a bizottság alcsoportokat alakított: tudományos, műszaki, természetvédelmi és propaganda albizottságokat. Egyben elhatározta, hogy a közeljövőben a barlangban és a barlang környékén helyszíni szemlét tart s ott megállapítja a teendők sorrendjét.

Minden reményünk megvan tehát arra, hogy hazánk e páratlan kincsének sokat hánytatott ügye végre a kellő mederbe kerüljön. Nemcsak a barlangbizottságnak minden érdekeltjét felölöl és minden érdeket kielégítő összetételre nyujt erre biztosítékot, de a külső körülmények is siettetik: egyrészt az ősszel Budapestben ülésező nemzetközi barlangkutató kongresszusnak szeptember 23-ra tervezett látogatása, másrészt pedig az aggteleki barlang közvetlen közelében, de megszállott területen nemrég felfedezett pompás hosszúságú barlang, amely az élmelms csehek kezében világszenzációvá nőve, bizonylan örökre eltemeti az aggteleki barlang idegenforgalmi ábrándját, ha a magyar társadalom és a magyar állami hatalom mindent meg nem tesznek érdekében.

Schermann Szilárd dr.

Külföldi napilapok és folyóiratok árusítása az UJSÁG fiókkiadó-hivatalában,
VII. ker., Erzsébet-körút 43.
 (Royal-szálló épületben)
 minden külföldi napilap, hetilap vagy folyóirat kapható!
 Ugyancsak elveszünk előfizetéseket bármely külföldi lapra